



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. liepos 23 d. Nr. 21RE3-102 (AG3-90/26-2024)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės (pranešėja), Ramintos Ramanauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą dėl atsakovės Radviliškio rajono savivaldybės administracijos veiksmų.

Komisija

n u s t a t ė:

X. Y. (toliau – ir Pareiškėjas) 2024 m. birželio 21 d. pateikė Komisijai skundą (toliau – ir skundas; b. l. 1), kuriuo prašo panaikinti Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2024 m. gegužės 23 d. raštą Nr. S5-438 (29.2) „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – ir Raštas) ir įpareigoti Radviliškio rajono savivaldybės administraciją nustatyta tvarka sumokėti vaikui skirtus pinigus.

Skunde Pareiškėjas nurodo, kad vadovaudamasis Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. T-917 „Dėl papildomos paramos (išmokos) gimus vaikui Radviliškio rajono savivaldybės skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas) 2024 m. gegužės 6 d. prašymu (toliau – Prašymas) jis kreipėsi į Radviliškio rajono savivaldybės administraciją (toliau – ir Atsakovė arba Savivaldybės administracija) dėl papildomos paramos (išmokos) gimus vaikui, nes jo (Pareiškėjo) ir jo dukters X. X. deklaruota gyvenamoji vieta yra adresu (*duomenys neskelbtini*) (Tvarkos aprašo 4 punktas).

Taip pat skunde Pareiškėjas pažymi, kad jo žmona, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo 5, 6 straipsniais dėl vienkartinės išmokos gimus vaikui (6 MGL dydžio vienkartinės išmokos gavimo gimus vaikui) ir išmokos vaikui (vaiko pinigų, 0,75 MGL dydžio išmoka per mėnesį nuo jo gimimo dienos, iki sukaks 3 metai) Radviliškio rajono savivaldybės internetinėje svetainėje 2024 m. balandžio 29 d. pateikė prašymą išmokai naudojant socialinės paramos šeimai informacinę sistemą (toliau – SPIS), tačiau minimas prašymas automatiškai pateko ne pagal faktinę gyvenamąją vietą, o žmonos deklaruotą gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*) į Mažeikių rajono savivaldybės administraciją. Išmoka (*duomenys neskelbtini*) Eur) buvo pervesta į žmonos sąskaitą.

Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, atmesdamas jo Prašymą, vadovavosi Tvarkos aprašo 5.1 punktu, kuriame nustatyta, jog papildoma parama (išmoka) gimus vaikui skiriama be atskiros prašymo, kai kreipiamasi dėl vienkartinės išmokos vaikui skyrimo pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymą nustatyta tvarka, o prašymą skirti vienkartinę išmoką pateikė jo žmona. Pareiškėjas skunde akcentuoja, kad Tvarkos aprašo 6 punkte yra nustatytos išimtys, kurioms esant negali būti skiriama parama (išmoka) gimus vaikus, tačiau nei viena iš šių išimčių jo atveju netaikytina.

Pareiškėjo nuomone, Atsakovė formaliai vykdė savo funkcijas, netaikė turinio prieš formą principo, neatsižvelgė į tai, kad abu tėvai turi vienodas teises ir pareigas prieš vaikus ir taip

neužtikrino teisės jam gauti vaikui skirtus pinigus. Kartu teigia, kad vienkartinė išmoka gimus vaikui mokama kiekvienam gimusiam vaikui, nepriklausomai, kokiame rajone gimė, gyvena ar yra deklaruota vaiko gyvenamoji vieta.

Atsakovė atsiliepime nesutinka su Pareiškėjo skundu ir prašo atmesti jį kaip nepagrįstą.

Atsiliepime (b. l. 23-26) Atsakovė nurodo, kad Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius išnagrinėjo Pareiškėjo Prašymą ir nustatė, kad Pareiškėjo žmona Y. X. 2024 m. balandžio 29 d. pateikė prašymą dėl vienkartinės išmokos vaikui per SPIS, ir Mažeikių rajono savivaldybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo nuostatomis, jai išmokėjo 11 bazinių socialinių išmokų dydžio vienkartinę išmoką vaikui.

Cituodama Tvarkos aprašo 5.1 papunktyje suformuluotą nuostatą, numatančią, kad papildoma parama (išmoka) gimus vaikui skiriama be atskiro prašymo, kai kreipiamasi dėl vienkartinės išmokos vaikui skyrimo pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymą nustatyta tvarka, jeigu dėl jos kreipiamasi ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo vaiko gimimo dienos ir pareiškėjas kreipimosi metu dėl vienkartinės išmokos vaikui atitinka Tvarkos aprašo 4 punkto nuostatą, Savivaldybės administracija teigia, kad jame imperatyviai įtvirtinta, jog teisėtas pagrindas papildomai išmokai gauti yra pateiktas prašymas dėl vienkartinės išmokos vaikui skyrimo pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo nustatytą tvarką ir papildoma parama yra skiriama atsižvelgiant į prašyme vienkartinę išmokai vaikui gauti pateiktus duomenis. Pasak Atsakovės, papildoma parama (išmoka) vaikui yra skiriama ir mokama tik kartu su išmoka vaikui, kurią skiria ir moka Radviliškio rajono savivaldybės socialinės paramos skyrius pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymą.

Remdamasi atsiliepime išdėstytais argumentais, Atsakovė mano, kad Pareiškėjo reikalavimas panaikinti Radviliškio rajono savivaldybės socialinės paramos skyriaus 2024 m. gegužės 23 d. sprendimą Nr. S5-438 (29.2) „Dėl informacijos pateikimo“ ir išmokėti papildomą paramą (išmoką) gimus vaikui turi būti atmestas.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Ginčas šioje administracinėje byloje kilo dėl Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2024 m. gegužės 23 d. rašto Nr. S5-438 (29.2) „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, Raštas; b. l. 3-4), kuriuo Pareiškėjas informuotas apie Atsakovės sprendimą neskirti jam papildomos paramos (išmokos) gimus vaikui (toliau – papildoma išmoka) pagal Pareiškėjo 2024 m. gegužės 6 d. prašymą (minėta, Prašymas; b. l. 5), teisėtumo.

Byloje surinktais rašytiniais įrodymais nustatyta, kad Pareiškėjas 2024 m. gegužės 6 d. kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydamas skirti papildomą išmoką vaikui, kurio deklaruota gyvenamoji vieta (*duomenys neskelbtini*), pagal Papildomos paramos (išmokos) gimus vaikui skyrimo ir mokėjimo Radviliškio rajono savivaldybėje tvarkos apraše, patvirtintame Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. T-917 „Dėl papildomos paramos (išmokos) gimus vaikui Radviliškio rajono savivaldybėje skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ (minėta, Tvarkos aprašas) nustatytą tvarką.

Atsakovė, išnagrinėjusi Pareiškėjo prašymą, skundžiamu Raštu informavo Pareiškėją, kad papildomos išmokos jam neskirs; sprendimą Savivaldybės administracija argumentavo nuoroda į Tvarkos aprašo 5.1 papunktį.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAI), Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas (toliau – Išmokų vaikams įstatymas), Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 16 d. sprendimu Nr. T-917 „Dėl papildomos paramos (išmokos) gimus vaikui Radviliškio rajono savivaldybėje skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtintas Tvarkos aprašas.

Tvarkos aprašo 4 punkte numatyta, kad aprašas taikoms asmenims, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą Radviliškio rajono savivaldybėje ir asmenims, kurie nedeclaruoja gyvenamosios

vietos ir yra neįtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, bet faktiškai gyvena Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje.

Tvarkos apraše 5.1 papunktyje nurodyta, kad papildoma išmoka gimus vaikui skiriama be atskiro prašymo, kai kreipiamasi dėl vienkartinės išmokos vaikui (toliau – vienkartinė išmoka) skyrimo pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymą nustatyta tvarka, jeigu dėl jos kreipiamasi ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo vaiko gimimo dienos ir pareiškėjas kreipimosi metu atitinka Tvarkos aprašo 4 punkto nuostatas; parama skiriama atsižvelgiant į prašyme vienkartinei išmokai vaikui gauti pateiktus duomenis.

Atsakovė skundžiamame Rašte bei atsiliepime akcentuoja, kad Pareiškėjas nėra papildomos išmokos subjektas, kadangi vienkartinę išmoką pagal Išmokų vaikams įstatymą Pareiškėjo sutuoktinei išmokėjo Mažeikių rajono savivaldybė.

Taigi, Savivaldybės administracija laiko, kad ji neturi pareigos skirti papildomos išmokos pagal Tvarkos aprašą, jei išmoką pagal Išmokų vaikams įstatymą išmokėjo kitos savivaldybės administracija.

Komisija, atsižvelgdama į Tvarkos apraše įtvirtintą papildomos išmokos skyrimo ir mokėjimo reglamentavimą, su tokiu Atsakovės vertinimu ir Tvarkos aprašo nuostatų aiškinimu nesutinka, kadangi Tvarkos aprašas teisę į papildomą išmoką sieja su vaiko gyvenamąja vieta, o ne su aplinkybe, kuri savivaldybės administracija išmoka vienkartinę išmoką pagal Išmokų vaikams įstatymą. Komisijos vertinimu, pagal aptartą papildomos išmokos skyrimo ir mokėjimo reglamentavimą, aplinkybė, kad vienkartinė išmoka buvo išmokėta Pareiškėjo sutuoktinei, nėra teisiškai reikšminga sprendžiant dėl Pareiškėjo teisės gauti papildomą išmoką.

Iš byloje esančių rašytinių įrodymų nustatyta, kad Pareiškėjo sutuoktinė bei dukra faktiškai gyvena Radviliškio rajono savivaldybėje, ir šis faktas Pareiškėjo prašymo nagrinėjimo metu Atsakovei buvo žinomas. Atsakovė su atsiliepimu pateikė Prašymo gauti išmoką (forma SP3 (A), b. l. 16), kuriame Pareiškėjo sutuoktinė buvo nurodžiusi, kad faktinė jos gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*), kopiją.

Pareiškėjas skunde nurodo, kad jo ir dukters X. X. (kuriai gimus Pareiškėjas ir kreipėsi į Savivaldybės administraciją dėl papildomos išmokos) deklaruota gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*). Atsakovė Sprendime dėl šios aplinkybės nepasisakė, t. y. iš esmės nevertino, ar Pareiškėjas pagal Tvarkos aprašą turi teisę į papildomą išmoką, apsiribojo tik nuorodomis į Tvarkos apraše numatytą papildomos išmokos mokėjimo procedūrą, bet nepasisakė, kokiomis materialinės teisės normomis vadovaudamasi priėmė skundžiamą sprendimą.

Tvarkos apraše numatytos tik dvi savarankiškos aplinkybės, kurioms esant papildoma išmoka galėtų būti pagrįstai neskirama: jei vaikas gimė negyvas (6.1 papunktis) arba jei kreipiantis dėl išmokos vaikas yra išlaikomas (nemokamai gauna nakvynę, maistą ir kitas paslaugas) valstybės ar savivaldybės finansuojamoje įstaigoje (6.2 papunktis), tačiau Rašte dėl šių aplinkybių buvimo (ar nebuvimo) taip pat nepasisakyta.

Atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje privalo vadovautis VAI nuostatomis. VAI 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaujantis VAI 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtintu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. pažymėtina, kad Atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnis ir kt.). Iš gero administravimo principo išplaukia ir pareiga imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai. Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis

aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015).

VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai.

Konstatuotina, kad skundžiamas Raštas, kuriame nėra nurodyta, kokie ir kokia apimtimi teisiškai reikšmingi faktai buvo nustatyti prieš jį priimant bei kokios konkrečios materialinės teisės normos sąlygojo jo priėmimą, yra visiškai nemotyvuotas, prieštarauja bendriesiems teisės principams, pažeidžia Pareiškėjo teisėtus lūkesčius, nedera su gero administravimo bei atsakingo valdymo imperatyvais. Komisijos vertinimu, motyvacijos nebuvimas yra esminis VAĮ 3 straipsnio 5 punkte įtvirtinto išsamumo principo ir 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų pažeidimas bei savarankiškas skundžiamo sprendimo panaikinimo pagrindas.

Taigi, konstatavus, kad skundžiamas Raštas surašytas ydingai, nes jame nėra aiškių motyvų, nėra nurodyti teisiškai reikšmingi faktai bei nenurodytos konkrečios materialinės teisės normos (teisinis pagrindas), kuriomis Savivaldybės administracija vadovavosi priimdama administracinį sprendimą, tokį priimtą skundžiamą Raštą laikyti teisėtu nėra teisinio pagrindo, todėl Pareiškėjo skundas šioje dalyje yra pagrįstas ir tenkintinas.

Pažymėtina, kad sprendimas, kuriuo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, jog jame neaiškūs jo priėmimo motyvai ar netinkamai nurodytas (visai nenurodytas) teisinis pagrindas, nereiškia, kad viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokią sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo motyvai (žr., pvz., LVAT 2014 m. vasario 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-120/2014), jis turi būti pakankamai išsamus ir aiškus.

Pareiškėjas Skundu prašo ne tik panaikinti skundžiamą Raštą, bet ir įpareigoti Atsakovę „nustatyta tvarka sumokėti vaikui skirtus pinigus“. Administracinio akto priėmimas ginčo situacijoje yra išimtinai viešojo administravimo subjekto prerogatyva. Komisija, įpareigodama Atsakovę priimti naują sprendimą dėl Pareiškėjo skundo, neturi teisinio pagrindo nurodyti Atsakovei, kokią sprendimą ji turėtų priimti, todėl šis Skundo išvestinis reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus tenkintinas iš dalies ir Atsakovė įpareigotina iš naujo išnagrinėti Pareiškėjo 2024 m. gegužės 6 d. prašymą bei priimti naują sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo X. Y. skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2024 m. gegužės 23 d. raštą Nr. S5-438 (29.2) „Dėl informacijos pateikimo“.

Įpareigoti Radviliškio rajono savivaldybę per 30 dienų nuo Komisijos sprendimo įsiteisėjimo dienos priimti naują, teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl Pareiškėjo 2024 m. gegužės 6 d. prašymo.

Kitoje dalyje skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Raminta Ramanauskienė

Svetlana Sinkevičienė